

Máme dvanáctiletou fenu jezevčíka a nedávno jí veterinář zjistil šelest na srdci a nedomykavost chlopní. Dáváme jí několik tablet denně, ale nechce je žrát a hodně po nic čůrá. Mohou jí tyto tablety vyléčit a má smysl je podávat?

Získané chlopňové vady jsou nejčastějším kardiologickým problémem psů, hlavně malých plemen. Dochází k deformaci cípů chlopní, jejich povrch se svrašťuje a chlopně ztrácejí svou elasticitu. Nemohou potom zcela uzavřít průchody mezi jednotlivými oddíly srdce a při srdečním stahu teče krev i opačným směrem přes nedoléhající chlopeň a tak se výrazně snižuje efektivita srdeční práce. Příčiny a mechanismus vzniku této degenerace chlopní nejsou přesně známy. Uvažuje se i o geneticky podmíněném onemocnění. Nejvíce jsou predisponována tzv. chondrodystrofická plemena psů, mezi která patří i jezevčík. Výskyt chlopňových vad se zvyšuje s věkem. U psů nad devět let bývá prokazováno toto srdeční onemocnění u 25% pacientů.

Mezi hlavní funkce srdce patří udržování krevního tlaku a zajišťování krvení tkání těla, aby se do všech částí těla dostalo dostatečné množství okysličené krve. Srdce funguje jako pumpa. Je rozděleno na pravou a levou část a ty jsou obě dále děleny na předsíně a komory. Odkysličená krev z těla se vrací do pravé předsíně, je přepumpována po pravé komory a z ní do plic. V plicích dojde k obohacení krve o kyslík ze vdechovaného vzduchu a tato okysličená krev se vrací do levé srdeční předsíně, dále pokračuje do levé srdeční komory a z ní je vypumpována do tělního oběhu. Srdce se nestahuje celé najednou. Nejprve se stahují předsíně a z nich stah přechází na komory, takže ty se stahují o něco později. Mezi komorou a předsíní a také mezi srdcem a velkými cévami, které z něj vycházejí, jsou chlopně, které při stahu jednotlivých srdečních oddílů zamezují zpětnému toku krve. Po naplnění levé srdeční předsíně krví přitékající z plic se otevře chlopeň mezi předsíní a komorou a při stahu svaloviny předsíně teče krev do komory. Při naplnění komory se naopak uzavře chlopeň mezi levou komorou a levou předsíní a při stahu svaloviny komor teče krev směrem do těla a nevrací se zpět do předsíně. Takto, zjednodušeně popsáno, pracuje zdravé srdce.

Nejčastěji postiženou chlopní u psiho srdce je tzv. mitrální chlopeň oddělující levou předsíně a komoru. Nedostatečnost této chlopně vzniká už mezi druhým a třetím rokem života psa a v období mezi pátým až sedmým rokem začínají být slyšitelné šelesty. Jestliže mitrální chlopeň neuzavírá průchod mezi levou komorou a předsíní, dochází při stahu levé komory ke zpětnému toku krve do levé předsíně. Tam ale již přitéká další okysličená krev z plic a při setkání dvou protisměrných toků krve vzniká turbulence a slyšitelný šelest. Předsíně je v této chvíli objemově přetížena a její svalovina je nadměrně namáhána. Při výrazném poškození mitrální chlopně je pumpováno zpět velké množství krve a tím do předsíně nemůže proudit krev z plic, ve kterých v důsledku toho začne stoupat tlak v drobných cévách. Zároveň teče méně okysličené krve do těla, hovoříme o tzv. sníženém srdečním vývoji, který má za následek snížení krevního tlaku v těle. Jestliže stupeň městnání krve v plicích dosáhne určité úrovně, začne tekutina z cév přestupovat do plicní tkáně a později zaplavuje i plicní sklípky, vzniká tzv. plicní edém. Vyšší tlak v plicích znamená překážku pro krev proudící z pravé poloviny srdce. Ta musí vyvinout větší práci na přepumpování určitého množství krve do plic a dříve nebo později dojde i k jejímu porušení. Při snížení efektivitě práce pravé srdeční poloviny se krev začne hromadit v tělním oběhu, což se projevuje zvýšeným krevním tlakem, tzv. systémovou hypertenzí. Nadměrně namáhané buňky srdeční svaloviny se stále protahují se zvětšujícím se objemem krve v dané části srdce, čímž klesá schopnost jejich efektivní stažlivosti. Všechny tyto děje způsobují, že se do těla nedostává tolik okysličené krve a zvíře se majiteli začne jevit unavené, netoleruje dlouhé procházky ani vyšší zátěž. Jestliže se selhávání přeneslo i na pravou polovinu srdce dochází k otokům spodiny břicha, končetin, zvětšení jater a sleziny, někdy můžeme pozorovat i vyšší naplň krčních žil. Často majitelé přicházejí k veterináři proto, že pes kašle, hlavně v noci a k ránu. To už je pacient ve stádiu,

kdy dochází v plicích k otoku, nebo-li výše zmíněnému edému. Při vyšetření zjišťujeme poslechem hrudníku dmýchavý šelest různého stupně, případně už známky otoku plic. Diagnosticky velmi důležitý je rentgen hrudníku, kde sledujeme hlavně tvar, velikost srdce a stupeň zaplavení plic tekutinou. Je vhodné jej doplnit o elektrokardiogram, příp. dopplerovské echokardiografické vyšetření, které přesně odhalí míru nedomykavosti chlopní, průtoky krve v jednotlivých srdečních oddílech a míru protažení srdeční svaloviny. Tělo reaguje na nedostatečnou práci srdce celou řadou kompenzačních mechanismů, bohužel řada z nich postižení srdce ještě více prohlubuje a vzniká bludný kruh.

Degenerativní onemocnění chlopní nelze ve veterinární medicíně léčit. Léky, které jsou zvířeti podávány pouze usnadňují a zefektivňují práci srdce. Jsou to většinou léky na odvodnění, hlavně při otoku plic, léky snižující odpor cév v těle a usnadňující průtok krve, čímž zvyšují možnost okysličování tkání. Někdy je medikace doplněna tabletami na úpravu srdečního rytmu. Právě léky na odvodnění, tzv. diuretika, nutí psa více močit. Touto léčbou se snažíme, aby nedošlo k úplnému selhání srdce, což by znamenalo smrt zvířete. Podávání tablet by určitě nemělo být přerušeno. Kromě léků je vhodné ovlivňovat celkový zdravotní stav pacienta i speciální dietou s nižším obsahem sodíku a bílkovin. Je však velmi nutné mít na paměti, že chlopňovou vadu neléčíme, pouze se snažíme o zkvalitnění života pacienta. Při odpovídající terapii žijí pacienti s insuficiencí srdečních chlopní i několik let.

MVDr. Lucie Grégrová
Animal Clinic
[www. animalclinic.cz](http://www.animalclinic.cz)